

ELÄMÄ JA KUOLEMA

Pekka Ervastin esitelmä 8.1.1928

Elämä ja kuolema on ilmoitettu tämänpäiväisen esitelmän aiheeksi, mutta en ole ajatellut puhua tästä aiheesta ainoastaan deskriptiivisesti – niin sanoakseni – ainoastaan kuvatakseni elämää ja kuolemaa, vaan olen ajatellut, että me syventyisimme katsomaan, miten meidän ihmisinä on muovailtava, muutettava, uudestaan järjestettävä elämä ja kuolema. Olen ajatellut, että suuntaisimme katsemme hetkeksi eteenpäin, katselemme sitä Euroopan tai yleensä länsimaisen ja koko ihmiskunnan tulevaisuutta, jota me ihmiset olemme kutsutut valmistamaan ja luomaan ja mitenkä siltä kannalta meidän on itse kuolemakin muutettava – ehkä paremmin sanoen kuolemanjälkeinen elämä. Tämä on siis erinomaisen rohkea aihe, sillä se edellyttää, että meillä ihmisillä olisi jollain tavalla elämän ja kuoleman avaimet käsissämme. Niitä avaimia meillä ei aivan jokapäiväisissä tavallisissa olosuhteissa ole, sillä meidän jokapäiväinen elämämme todistaa ja osoittaa meille, että me pikemmin olemme välttämättömyyden lain alaisia, kohtalon orjia ja palvelijoita, kuin vapaita kohtalon herroja. Kuitenkin olemme me ihmisinä semmoisia olentoja, olemme tässä meidän kosmoksessamme semmoisessa asemassa ihmisinä, että meidän käsiimme sittenkin on annettu itse elämän ja kuoleman muovaileminen. Jotkut meistä kulkevat siinä suhteessa toisten edellä tietä näyttäen ja sillä tavalla vähitellen saamme aikaan muutoksia niin syvimmissäkin elämän perusteissa kuin on kuolema. Ja jotta pääsisimme parempaan käsitykseen siitä, mitä tarkoitan – ajan takaa sanoillani –, jotta vähän selvemmin ymmärtäisimme, mitä mahdollisuuksia meillä ihmisillä on, olen ajatellut, että lyhyesti ensin vetäisimme silmiemme eteen pari kuvausta elämästä ja kuolemasta, ei mitään yksityiskohtaisia, persoonallisia kokemuksia, vaan pari eri aikojen kuvausta elämästä ja

kuolemasta. Toinen kuvaus olisi meidän nykyisestä sivistyksestä, protestanttisesta kristikunnastamme ja myöskin katolisesta, toinen taas olisi syystä, joka sittemmin selviää, lyhyt kuvaus kaukaisesta, muinaisesta ajasta, Egyptistä, senaikaisesta elämästä ja kuolemasta. Tulemme silloin näkemään, että kuolemakin, samoin kuin elämä – kuolemalla tarkoitan silloin kuolemanjälkeistä tilaa – saattaa vaihtua jonkin verran aikojen mukana, ja silloin meidän on helpompi ymmärtää, että kuoleman kysymys tulee vastaisuudessa toisella tavalla ratkaistuksi.

Kun omasta puolestani ajattelen tätä meidän protestanttista kirkkokuntaamme, muistuu aina mieleeni se tunnelma, mikä minulla oli lapsena, kun täällä Helsingissä jossa olen syntynyt ja kasvanut, kuulin sunnuntaisin, varsinkin Nikolain-kirkon kellojen soivan. Minä en pienestä pitäen saattanut kestää, vielä vähemmän rakastaa näitä Nikolain-kirkon kelloja. Niin pian kuin ne alkoivat soida, minut valtasi sanomaton tuskaisa ikävän tunne: pois, pois, en kestä tätä. Niissä oli niin valittavan harmaa, ikävä ja tuskainen sävel. Ne muodostuivat minulle jonkinlaiseksi kuvaksi sunnuntaielämästä, jolloin kaikkien täytyi näyttää erinomaisen hurskailta ja laulaa ehkä virsiä kotona ja kuulla kuivia saarnoja ja ennen kaikkea muistaa, ettei saa olla iloinen ja elävä eikä liikkua liian nopeasti tai huudahtaa iloisesti. Tämä oli erinomaisen kummallinen kokemus. En kasvanut semmoisissa oloissa, kodissani vallitsi vapaus, sain nauraa ja iloita milloin vain, mutta minulle oli erinomaisen kummallinen kokemus, että Nikolain-kirkon kellojen soidessa tuli minulle niin sanomaton ikävä. En silloin osannut sitä niin kuvata, mutta tunsin sen olemuksessani. Ja kun pitkin elämäni olen sitä muistellut, minua puistattaa, sillä se on tullut minulle kuvaukseksi protestanttisesta kirkkokunnasta, siinä on ja on ollut ylen hurskasta, ikävää, koko tämä elämä on tavattoman harmaata. Jos sattumalta ihminen arkielämässä tämän unohtaa, ei se ole hyvä, pitäisi aina olla ikävä tunnelma: kärpästen surinaa, syksyinen auringonpaiste. Jos olisin

runoilija, osaisin tämän paremmin kuvata, mutta ajattelen, että useimmat teistä ovat kokeneet tätä. Ja siihen tunnelmaan kuuluu vielä, että kuolema ja kuoleminen on tämän kaiken ikävän huippu, on kauheaa, että pitää kuolla. Vaikka tämä elämä on niin merkityksetön fyysillisen elämän kannalta, on kuolema äärettömän surullista, jokainen tahtoo olla tässä ikävässä elämässä mieluummin kuin joutua siihen unettomaan uneen, jossa täytyy olla viimeiseen tuomiopäivään saakka. Ei ole ihmeellistä, että uskovaiset ainoana lohtunaan kuvittelevat, että viimeisenä tuomiopäivänä heidät herätetään kuolemasta, jolloin he pääsevät Herransa iloon, silloin he saavat iloita, tanssia ja soittaa, yleensä tehdä jotain iloista. Se on ainoa onnellinen tulevaisuuden perspektiivi. Tietysti tämä on liioittelua, emme yksistään niin tässä protestanttisessa yhteiskunnassa elä, mutta ainakin semmoinen tunnelma vallitsi noin 200 vuotta sitten Euroopassa. Ja mikä tässä on erikoisen ikävää, on se, ettei se perustu totuuteen. Kuolemanjälkeisen tilan suhteen tämä on varsinkin ollut hirmuisen ikävää, sillä koko tuo käsitys, että kuoleman jälkeen tulemme nukkumaan viimeiseen tuomiopäivään saakka, perustuu valheeseen. Siitä me näemme, kuinka vaarallista on panna toimeen uskonpuhdistus, jollei ole joka alalla, missä puhdistumista ruvetaan tekemään, todellista tietoa. Eihän ollut mitään järjetöntä ruveta puhdistamaan kirkkoa ja ihmisten maanpäällistä elämää, sillä katolinen kirkko oli joutunut monessa suhteessa väärälle tielle, mutta oli hullua, että Luther samalla rupesi koskemaan kuolemanjälkeiseen elämään ainoastaan sen nojalla, että hän kääntäessään Raamattua huomasi, ettei ole niinkuin katolinen kirkko opetti, tai ei hän sitä oikein käsittänyt, mutta jokin tunne sanoi hänelle, ettei ole niin. Sentähden Luther muutti katoliset opit kiirastulesta ym. ja asetti tilalle kuolemanjälkeiseen elämään nukkumiseen. Tämä oli ikävä seuraus, joka kaivaa maan meidän protestanttien jalkojen alta. Ei luonto kysy siinä määrin meidän mielipidettämme, että se asettaisi meidän mukaamme kaikki, me voimme olosuhteita muovailta, kaunistaa,

mutta emme saata niitä muuttaa. Sentähden on erittäin vaikeana ilmiönä tässä protestanttisessa kirkkokunnassa ollut se, että kun ihminen on kuollut, hän ei olekaan saanut nukkua, vaan pienen ajan perästä herännyt toisella puolella ja silloin on hänen ihmettelynsä hyvin suuri. Jos hän herää tässä maan piirissä, niinkuin voi tapahtua, on hän silloin fyysillisten ihmisten parissa eikä hän käsitä mitä se on ja missä hän on, onko hän kadotuksessa vai missä, hän voi liikkua ja puhua mutta eivät ihmiset ymmärrä häntä, hän voi istua tuolille ja hänen oma vaimonsa tulee ja istuu hänen syliinsä huomaamatta, että hän on siinä. Tämä on erittäin tuskallinen kokemus. Ja ne taas, jotka heräävät astraaliruumiissaan tuonelassa ja joutuvat tekemisiin oman elämänsä ikävien kokemusten kanssa, ajattelevat, että he ovat joutuneet helvettiin. Ei ihmiselle ole opetettu protestanttisessa kirkossa, että hänen pitäisi kasvattaa itseään, vaan ihmiselle on opetettu, että ihminen on syntinen olento, hänen tulee vain uskoa. Ihminen ei siis ole yrittänyt mitään tehdä, ei ole mitenkään valmistanut itseään kuolemaa varten, korkeintaan uskonut, mutta mitä se merkitsee todellisuuden edessä. Ei luonto semmoisesta välitä, se kysyy ainoastaan, kuinka paljon olemme uskoneet hyvään, totuuteen, missä määrin olemme osanneet olla rehellisiä, seisoa totuuden puolesta. Ainoastaan semmoisesta elämä välittää, todellisesta uskosta Jumalaan, joka näyttäytyy meidän teoissamme. Ja sentähden, kun emme mitään semmoista ole saaneet oppia, me joudumme kuoleman jälkeen tilaan, joka on erittäin vaikea, ja silloin on luonnollista, että ihminen heti ajattelee, että hän on joutunut kadotukseen, hän on kadotuksen oma, hän on nukkunut ja nyt on viimeinen tuomiopäivä tullut ja hän on herännyt kadotuksessa.

Tällainen tilanne on erittäin tuskallista myös semmoisille, jotka tahtoisivat auttaa ihmisiä kuolemanjälkeisessä elämässä, sillä ihmiset, jotka ovat tottuneet ajattelemaan kuolemanjälkeisestä elämästä, että elleivät joudu ikuiseen autuuteen, joutuvat kadotukseen, ovat niin sokeita, pelästyneitä,

poissa suunniltaan, ettei heitä tahdo saada millään uskomaan, ettei tuonela ole mikään kadotus. Sentähden on hyvin tuskallista tuo oppi kuolemanjälkeisestä nukkumisesta ja viimeisestä tuomiosta. Katolisissa maissa ei ole niin uskottu, katolinen kirkko säilytti vanhan traditionin. Apostolit ja heidän lähimmät opetuslapsensa ja seuraajansa aina noin 300 vuotta j. Kr. olivat semmoisia kristittyjä, jotka tiesivät miten näiden asioiden laita oli ja heiltä on alkuperäinen katolisen kirkon traditioni, joten katolinen kirkko on osunut oikeaan, kun se on puhunut kiirastulesta, helvetistä ja paratiisista, joihin ihmiset joutuvat. Aivan oikein on säilynyt myös rukous vainajien puolesta, mikä tietysti muodostui sitten messuasiaksi, joka ei niin paljon enää merkitse, mutta traditiona se oli oikea ja tähtäsi siihen, että kun ihminen on kuollut, niin hänen rakkaat omaisensa ja ystävänsä voivat auttaa häntä tuonelassa ajattelemalla häntä, rukoilemalla hänen puolestaan, lähettämällä hänelle ikäänkuin semmoisia siunaavia ajatuksia, jotka tulevat hänen luokseen kuin ruusunhoitoiset pilvet kuin linnut, jotka kutsuvat häntä ylöspäin.

Tämä on se alkuperäinen, oikea traditioni, josta sitten kirkossa muodostui virallinen toimitus, messu, joka sekini saattaa vaikuttaa hyvää, jos sen suorittaa täydellä hartaudella semmoinen ihminen, joka osaa keskittyä ajatuksiinsa ja tuntee vainajan hyvin, mutta se on vaikeampaa ja koneellisempaa, jota vastoin ystävät ja omaiset voivat helposti keskittyä hyvää toivoviin ajatuksiin. Täytyy olla siis erikoisesti kehittynyt pappi suorittamassa messua, jotta se vähän edes tepsisi.

Me voimme siis sanoa, että kuolemanjälkeisestä elämästä ei protestanttisessa kirkkokunnassa ole ajateltu paljon mitään, ainoastaan, että viimeisen tuomion jälkeen odottaa ilo taivaassa, jos ihminen on autuaasti kuollut, muuten kadotus. Katolisessa kirkossa on siinä suhteessa oltu vähän selvemmällä kannalla, mutta voimme sanoa, että yleensä kristikunnassa on tämä elämä ollut enemmän tai vähemmän surunvoittoista. Koko tässä kristillisessä sivistyksessä on ajateltu tästä näkyväisestä elämästä,

että se on surun ja murheen laakso, täällä on kaikki kovaa, armotonta, semmoista, että ihminen juuri ja juuri kestää, kunnes hän sitten tulevaisuudessa, kuoleman jälkeen pääsee Herransa iloon. Semmoinen on ollut ja on kai vieläkin kristinuskon käsitys elämästä ja kuolemasta. Se ei minusta ole ollenkaan mikään lohdullinen käsitys, päinvastoin synkkä kuva elämästä. Muistan, kun olin nuori, niin totuutta etsiessäni kysyin: „Mitä on tämä nykyinen elämä?” Minua ei huvittanut silloin kuolemanjälkeinen elämä, tietysti ajattelin, että kuolemanjälkeinen elämä on, mutta minua se ei huvittanut niinkuin tämä nykyinen elämä. Niinkuin ihmiset selittivät minulle, että minun pitää tehdä työtä, hankkia leipää, mennä naimisiin ja synnyttää lapsia ja jatkaa tätä onnetonta sukua, jonka myös täytyy pysyä hengissä ja taas kuolla pois, niin minusta ei ollut tässä olemassaolossa mitään järkeä. Tietysti opin ymmärtämään, että tämä olemassaolo itsessään voi olla niin viehättävä, ettei ihminen välitä, vaikkei tässä ole mitään sisältöä, tietysti sitä sisältöä, että syödään hyviä ruokia, luetaan kauniita kirjoja jne. Tuommoista en osannut ajatella nuorena, en ollut kokenut millään tavalla, että tämä elämä olisi ollut viehättävä semmoisessa merkityksessä, sentähden vaan kysyin eikö tällä elämällä ollut itsessään mitään merkitystä. Ja kristikunnassa on pitkin matkaa kiskottu pois merkitys tältä nykyiseltä elämältä. Tietysti on sanottu, että tämä elämä on valmistusta, koulua, mutta se on toisen sisällön valossa. Jos ei niitä asioita ymmärrä, joista meillä on ollut täällä puhetta, silloin tämä olemassaolo käy sangen tyhjäksi, ja sitä se on tahtonut olla täällä kristikunnassa.

Jos nyt menemme tuhansia vuosia taaksepäin, muinaiseen Egyptiin ja katsomme elämää siellä ja nostamme kuoleman huntua, niin huomaamme samalla jotain yhteyttä ja samalla suurta erilaisuutta. Erilaisuus pistää erittäinkin silmään fyysillisen elämän suhteen, sillä vanhassa Egyptissä oli semmoinen käsitys fyysillisen elämän suhteen, että se oli ihana lahja, se oli kuin salaisen toivomuksen täyttymys, se oli ihmeellinen paratiisi, jos

ihminen sen oikein ymmärsi. Egypti oli valon ja lämmön maailma ja ihmiset oppivat papeiltaan ja opettajiltaan, että elämä oli kauneutta ja onnea, jokaisen piti olla onnellinen, jokaisen piti nähdä, kuinka kaunis elämä on, kuinka kaunis tämä näkyväinen maailma ja löytää siitä onnensa. Ja ihmiset katselivat Niilin vuolasta virtaa, erämaan suuria lakeuksia kaukaisuudessa siintäviä vuoria, hedelmällisiä peltoja ja niittyjä, suuria kuninkaallisia palatseja ja temppeleitä, ihmeellisiä juhlakulkueita, joita papit panivat toimeen ja he oppivat, että eläimet olivat pyhiä ja oppivat panemaan arvoa sille, että kirkas lähdevesi oli ihmisille erittäin ihanaa, kun aurinko paistoi kuumasti. Kaikille tämmöisille suurille ja pienille seikoille opetettiin ihmisten panemaan arvoa ja näkemään kauneutta. Sillä tavalla heidän elämänsä muodostui kauniiksi, he uskoivat, että kun ihminen oli hyvä, tottelevainen, palvelevainen ja teki, mitä hänen kuninkaansa ja pappinsa käskivät, niin hän oli onnellinen. Tietysti emme tätä kuvaustamme laatiessamme kiinnitä katsettamme mihinkään varjopuoliin, vaan koetamme katsella Egyptissä tätä harmonista puolta, joka oli punaisena lankana, varjopuoli oli myöskin, onnettomuuksia, sairauksia niinkuin tässä meidän kristikunnassamme on varjopuolia, mutta täällä on punaisena lankana se, että elämä on murheen laakso. Läpinäkyvänä tunteena ihmisten sieluissa Egyptissä oli ennen ilon ja kiitollisuuden tunne siitä, että elämä oli niin kaunis, se omalla tavallaan tyydytti ihmistä. Heillä on niin kauniita kuvauksia egyptiläisissä lauluissa siitä, että kun ihminen ajattelee kuolemanjälkeistä elämää, niin hän toivoi, että hän saisi, kulkiessaan kuoleman jälkeen tämän maan päällä päivän helteessä, astua varjoisaan paikkaan, istua puun juurelle, juoda kirkasta lähdevettä, kuulla laulua ja soittoa. Egyptiläiset eivät kuolemanjälkeisen elämän suhteen ajatelleet, että se olisi nukkumista ja tuomion odottamista. He kyllä uskoivat samalla tavalla kuin meidän kristikunnassa on uskottu, että on olemassa ylösnousemus, mutta se oli heille semmoista kuin mekin teosofeina puhumme jälleensyntymisestä, ihminen nousi

haudastaan, mutta syntyi maan päälle ja heidän toivonsa oli, että he saisivat oman ruumiinsa takaisin, niinkuin kristityt ajattelevat, että ylösnousemus on lihallista, se tapahtuu heidän omassa ruumiissaan. Mutta egyptiläinen ylösnousemus oli toinen, se oli luonnonmukainen, kuten myös heidän käsityksensä kuolemanjälkeisestä elämästä oli oikea. Ne, jotka olivat kokeneet kuolemanjälkeistä elämää, kuvasivat sitä harmaaksi ja synkäksi, he sanoivat, että ihminen on varjo vain, ei elävä ruumis, niinkuin tässä näkyväisessä elämässä; tämä meidän elämämme on onnemme, paratiisimme, sitten kuoleman jälkeen on ruumiimme savua, ei sitä kukaan huomaa, kun he vaeltavat siinä maan päällä. Mutta sitten jonkun ajan kuluttua heidän täytyy luopua siitä olotilasta, he eivät saa enää vaeltaa maan päällä, vaan heidät syöstään helvettiin tai amenttiin ja siellä on elämä koko lailla vaikeata. Heillä oli oikea käsitys siitä luonnon tosiseikasta, että ihminen kuoleman jälkeen joutuu vaikeaan tilaan, mikäli hän on syntinen. Sentähden he sitä kammoivat, eivät tahtoneet sinne joutua, vaan koettivat välttää sitä, sillä he uskoivat vaan iloon ja onneen, ja siksi he keksivät tuon keinon balsamoida ruumiit. Ja kun se sen tekivät, tekivät he sen osaksi sentähden, että saisivat saman ruumiin takaisin kun syntyvät uudestaan maan päälle. Tämä ajatus oli ehkä hieman sotkuinen heillä, kun he saattoivat sovittaa sen yhteen tosiseikkojen kanssa, ehkä ajattelivat, että joku salaperäinen osa tuosta muumiosta voi tulla heille takaisin. Mutta he myös ajattelivat balsamoimisella, että niin kauan kuin tuo fyysillinen ruumis säilyy, niin kauan säilyy heidän eetterinen ruumiinsakin, ja se taas merkitsi, että he voivat jatkaa tuota varjoelämää maan päällä, olla ja liikkua omaisten luona, tarvitsematta lähteä kiirastuleen. Niin kauan kuin fyysillinen ruumis pysyi ehjänä, oli ihminen siihen sidottu ja sai eetteriruumiinsa avulla olla maan piirissä. Sillä he kyllä itse asiassa vastustivat luontoa, ehkäisivät luonnon työtä. He vielä maagillisin keinoin suorittivat tuon balsamoimistyön, että todella

eetteriruumis tuli sidotuksi ja siinä he vähän rikkoivat luontoa vastaan.

Tuossa on meillä nyt kaksi vastakkaista kuvaa ihmiselämästä ja kuolemasta, kristikunnan käsitys ja vanha egyptiläinen käsitys. Tuosta egyptiläisestä käsityksestä ja heidän toimenpiteistään opimme samalla, että luontoa voi aina jonkin verran hallita, ihmisellä on valtaa luonnon yli.

Mutta nyt seisomme maan päällä tulevaisuuden edessä, Euroopan ja länsimaiden ja koko ihmiskunnan tulevaisuuden edessä. Ja me kysymme: „Millä tavalla on elämä ja kuolema muovailtava, mihin elämä tahtoisi meidän joutuvan elämän ja kuoleman käsityksissämme?” Ja siihen me vastaamme, että lähin tulevaisuus – se voi olla satojen vuosien perästä, tai vieläkin kauempana – tähtää siihen, että tulisi takaisin ihmisten kesken tuo egyptiläinen usko elämän kauneuteen ja onneen, mutta myös, että ihmisille tulisi se oikea käsitys kuolemasta, että kuolema ja kuolemanjälkeinen elämä on voitettava täältä käsin, että kuolemanjälkeiset tilat, perustuen elämän aikaisempiin todellisuusedellytyksiin, on muutettava semmoisiksi, että ne kasvattavat pontevammin vielä kuin nyt ihmisiä oikeaan elämänkäsitykseen. Kuolemanjälkeinen elämä suorittaa nytkin aina työtä, luonto kasvattaa meitä, niinkuin se kasvattaa, mutta me ehkäisemme sitä, me annamme sille niin vähän tilaisuutta kasvattaa meitä sentähden, että me niin paljon synkkää, alakuloista, onnetonta, pahaa, itsekästä ja syntistä annamme tulvia omaan olemukseemme, me aivankuin sanomme luonnolle: „Puhdista sinä meidät sitten.” Me elämme kaikissa hauskuuksissa täällä maan päällä ajatellen, että luonto pitää meistä huolen, mutta me heitämme niin paljon työtä luonnolle sen sijaan, että auttaisimme sitä. Ihmisen tehtävä on olla työmies Herran viinimäessä, auttaa luontoa ja vetää esille se suuri kasvattaja, joka vetää meidät korkeuksiin ja ilmoittaa meille salaisuuksia. Me tyydymme siihen, että luonto repii meistä pahan pois. Me olemme jokseenkin samanlaisia kuin ihmiset tuhat, kaksituhatta

vuotta sitten. Jos olemme eläneet Egyptissä, on sekin haihtunut meistä, sillä se elämänilo, joka meillä oli silloin, oli verrattain pintapuolista, emme osanneet tunkea elämän syvyyksiin, otimme elämän pintapuolisesti. Lämpimissä maissa ovat ihmiset paljon vilkkaampia ja iloisempia kuin me, mutta se elämänilo ei ole syvällä, heidän onnensa ei ole niin suuri, että se tekisi heidät hyviksi, heidän ilonsa on perhosen iloa, he saattavat olla yhtä itsekkäitä kuin toisetkin ihmiset.

Tämä on ihmiskunnan suurten kasvattajien probleemi. Ne henkiolennot, enkelit, ja ihmiset, jotka ovat saaneet, tai ottaneet tehtäväkseen kasvattaa ihmiskuntaa, seisovat kysymysmerkin edessä? Millä tavalla on saatettava ihmiset iloisiksi ja onnellisiksi oikealla tavalla, jotta he seisoisivat avoimin silmin elämän edessä ja uskaltaisivat katsoa Jumalaa silmiin? Ihmisten pitäisi tuoda ilonsa kuin uhrina elämän alttarille eikä se ole mitään pintapuolista. Sitä ylistystä, mitä meidän sydämemme laulaa, eivät mitkään kärsimykset, onnettomuudet häiritse, niiden pitää olla enemmän pinnalla. Ihmisen pitää niin muuttua, että se, mikä hänessä on ollut syvintä kiitollisuutta ja onnea, on hänellä syvempänä kärsimyksen todellisuutta. Onhan tavallista, että kun elämä ihmistä puristaa, silloin hänen sisästään pulppuaa katkeruutta, syvää pessimismää, saatanan palvelemista ym. Niin ei pitäisi olla, vaan ihmisen pitäisi olla semmoinen, että kun elämä asettaa hänet ahtaalle, hänellä on niin ehtymätön onnen lähde, hänen sisässään pulppuaa niin paljon makeaa vettä, että ainoastaan kiitosta nousee hänestä silloin. Ja tämä on mahdollista ainoastaan silloin, kun ihmistä opetetaan oikealla tavalla käsittämään elämää.

Sentähden voimme sanoa, että Eurooppa – se ehkä etunenässä, mutta ehkä myös Amerikka, ehkä länsimaat yleensä – kulkevat kohti egyptiläistä renesanssia eikä se ensi kädessä merkitse, että alkaisimme ulkonaisesti matkia egyptiläistä elämää, vaan meidän täytyy saavuttaa takaisin länsimaille viisaus, joka piilee egyptiläisten mysteeriöissä, meidän täytyy saada se takaisin

Eurooppaan, ikäänkuin Euroopan henkisen elämän taustaksi, fondiksi, Egyptin pyramiideista, mysteerioista, takaisin tänne meidän länsimaisen kulttuurimme keskelle, ei aivan samanlaisena, sillä mikään jälleensyntymä ei ole ehdottomasti samanlainen. Mekin ihmiset kun synnymme tänne jälleen, emme ole samanlaisia, mutta yksilö on sama, meidän henkemme on uudestaan syntynyt. Niin ei egyptiläinen renesanssikaan tuossa egyptiläisessä persoonallisuudessakaan, niinkuin voisimme sanoa, vaan kristillisessä persoonallisuudessa; Egyptin viisaus on syntynyt takaisin Kristus-viisautena, sillä ajat ovat muuttuneet egyptiläisen kulttuurin jälkeen. Jeesus Kristus on suorittanut työn tällä pallolla tai pannut alulle merkillisen kääntein ihmiskunnan historiassa. Sentähden, mikä on hyvää muinaisuudessa, se syntyy uudestaan ottamalla lukuun Kristuksen työn.

Siis egyptiläinen viisaus on syntyvä jälleen Eurooppaan ja meille tulee egyptiläinen renesanssi, ja se saattaa tuoda paljon myös ulkonaiseen elämään. Mitä merkitsee että egyptiläinen viisaus on syntyvä takaisin? Se merkitsee, että meidän Eurooppaan pitää saada mysteeriolaitos, – koulu, vanhat mysteeriöt uudestaan semmoisena mysteeriokouluna, joka kasvattaa ihmisiä yhteyteen näkymättömän maailman, Valkoisen Veljeskunnan kanssa. Mysteeriokoulu aina edellyttää, että on olemassa yhteys ihmiskunnan suuren kasvattajakeskuksen kanssa, Valkoisen Veljeskunnan kanssa. Sen inspiraatio on pääsevä aivan tähän fyysilliseen tasoon saakka, mutta se voi päästä ainoastaan mysteeriokoulun välityksellä – pyramidin tapaisen laitoksen välityksellä –, joka itsessään, määrättyjen persoonallisuuksien kautta on yhteydessä Salaisen Veljeskunnan kanssa. Se ei ole muuten mikään mysteeriolaitos, ellei ole katkeamaton side Valkoiseen Veljeskuntaan ja Kirstukseen. Mutta kun se elämän kanava on olemassa, silloin tuosta mysteeriokoulusta leviää kaikkiin sen oppilaisiin ja opetuslapsiin, vaikkei niistä jokainen pääsisikään persoonalliseen yhteyteen Valkoisen Veljeskunnan kanssa, vaikkei tulisikaan teknillisesti

vihityksi Valkoisen Veljeskunnan kanssa, uusi käytännöllinen elämänymmärrys, joka perustuu elämän todellisuuteen. Mikään uusi elämänymmärrys ei voisi saada jalansijaa pitkiksi ajoiksi ja laajoihin ihmisiin, jollei se perustu elämän todellisuuteen. Onhan paljon ihmisiä, jotka ajattelevat kauniisti tästä näkyväisestä elämästä, paljon kaunista huomaamme kirjallisuudesta, mutta se ei voisi muodostua uudeksi elämänymmärrykseksi ihmiskunnassa, jos se perustuisi spekulatiiviseen ja ajatteluun. Sillä, jonka pitää kestää läpi aikojen, täytyy olla paljon syvemmät juuret, sillä täytyy olla aivan selvä, tietoinen todellisuus pohja, sen pitää tietää, miten on elämässä ja kuolemassa. Sentähden ainoastaan tämmöisestä käsityksestä, pyramiidin jälleensyntymästä, voi levitä uusi elämänymmärrys, joka todella pohjautuu Jeesus Kristuksen elämän tietoon elämästä ja Valkoisen Veljeskunnan tietoihin ja kokemuksiin. Meitä täällä Euroopassa, jos osaamme olla uskollisia elämäntehtävällemme, odottaa sängen merkillinen tulevaisuus. On kasvatettava niin paljon kuin mahdollista semmoisia ihmisyksilöitä, jotka heräävät tietoiseen tajuntaan, joka on yläpuolella elämän ja kuoleman – elämän ja kuoleman takana –, niin että heillä ei ole enää elämää ja kuolemaa tuossa vanhassa merkityksessä, vaan että heillä on elämä ja kuolema aivan uusi käsite. He sanovat kuolemaksi kaikkea sitä elämää, mitä tietämättömyydessä eletään tässä näkyväisessä maailmassa, siis sitä, mitä me nimitämme elämäksi, sekä myös vainajien elämää, mikäli se on tämän elämän jatkamista, syntien sovittamista. Elämä on näiden uusien ihmisten mielestä jotain toista, elämä on se tajunta, se tieto, tunto, tahto, joka on tämän jokapäiväisen näkyväisen elämän yläpuolella ja myös sitä seuraavan kuoleman, joka on elämää korkeammassa tajunnassa, elämää Kristuksessa, käyttäksämme Apostolien kieltä, sillä tavalla, että Kristus elää meissä ja me Hänessä. Se on elämää Kristuksessa sillä tavalla, että niinkuin Jeesus Kristus omassa olemuksessaan voitti kuoleman ja tuli elämän herraksi, niin myös ne uudet ihmiset, jotka saavat mysteeriokasvatuksen,

voittavat kuoleman, koska he saavuttavat semmoisen persoonallisen, yksilöllisen tajunnan, joka on yläpuolella elämää ja kuolema, joka siis katselee elämän ilmiöitä tässä näkyväisessä maailmassa ja samalla katselee kuoleman ilmiöitä näkymättömässä maailmassa, joka tietää, että elämän virta kulkee näiden kahden virran takana.

Tätä tulevaisuutta valmistetaan ja sitä on jo valmistettu useampana vuosisatana sillä katsokaamme vain niitä salaperäisimpiä liikkeitä, mitä Euroopassa on olemassa, katsokaamme teosofista liikettä, vapaamuurariliikettä, rosenkreutsiläistä liikettä, joka on useita vuosisatoja jo ollut ja huomattaamme, että ne kaikki ovat sanoneet olevansa Egyptistä. Se on alkanutta egyptiläistä renesanssia. Kaikki vapaamuurarit sanovat, että heidän niin sanotut mysteerionsa ovat peräisin Egyptistä, siellä harjoitettiin samansuuntaisia juhlamenoja, jotka ovat omiaan kasvattamaan niihin osaaottavia, ovat omiansa kasvattamaan heissä muunlaisia elämäkäsitteitä kuin mitä muuten on Euroopassa tarjona. Ja jos kysymme rosenkreutsiläisiltä, niin hekin sanovat, että heidän liikkeensä perustettiin alkuaan Egyptissä jo toistatuhatta vuotta ennen Kr. Ja jotkut semmoiset seurukset sanovat, että heillä on aivan selvät asiakirjat, protokollat, kapitulokokouksista egyptiläisistä ajoista asti. Rosenkreutsiläinen liike on aivan länsimainen liike. Teosofisessa liikkeessä olemme saaneet oppia, että rosenkreutsiläisiksi nimitettiin länsimailla niitä olentoja, joita me tässä teosofisessa liikkeessä olemme oppineet nimittämään itämaalaiseen tapaan Mestareiksi ja Adepteiksi jne. Se oli niin pyhä nimi täällä Euroopassa, ettei kukaan uskaltanut omaksua itselleen rosenkreutsiläistä nimeä, sillä jokainen tiesi, mitä tällä sanalla tarkoitetaan. Kun ajattelemme omaa teosofista liikettämme, huomaamme, kuinka selvästi Madame Blavatsky oli rosenkreutsiläinen, kuinka hänen sanomansa alussa kulki rosenkreutsiläislinjaa pitkin. Isis Unveiled on puhtaasti rosenkreutsiläinen kirja. Madame Blavatskyn

rosenkreutsiläisyyttä en nyt voi ruveta todistelemaan, mutta voitte ottaa tämän reunamuistutuksena ja itse tutustua tuohon teokseen.

Tällä tavalla huomaamme, että kaikki nämä mainitsemani liikkeet Euroopassa – ja jos menemme vielä enemmän taaksepäin ajassa, voimme puhua myös gnostikoista ja temppeliritareista – ne kaikki ovat valmistaneet egyptiläistä renesanssia. Se ei ole vielä onnistunut, mutta toivokaamme, että se nyt saavuttaa sen tarkoituksen, mikä sille on suunniteltu monena vuosisatana, nim. että Eurooppaan pitäisi tulla mysteeriokeskus, josta leviää, niinkuin tulesta valonsäteitä, uutta elämänymmärrystä ihmisten keskuuteen. Jos ennen olen puhunut siitä, mitä tehtävä Suomella voisi olla tässä nyt ei tällä kertaa ole aikaa sitä puolta tarkastaa, sillä rupeamme tutkimaan näitä vanhoja liikkeitä Euroopassa ja aloitamme ensi kerralla gnostikoista ja hermetikoista.

* * *